

Mitä 'ei elvytetä' - päätös (DNR-päätös) tarkoittaa?

Tietoa potilaalle ja läheisille

Tämä esite kertoo siitä, mitä 'ei elvytetä' - päätös (DNR-päätös) tarkoittaa ja miksi se tehdään.

Esite kannustaa sinua kysymään lisätietoa kaikista niistä asioista, jotka askarruttavat mieltäsi. Lisätietoa:
www.terveyskyla.fi/palliativinentalo

Elvyttäminen

Elvyttämisellä tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla ihmisen sydän ja hengitys pyritään saamaan uudelleen käyntiin äkillisen sydän- ja hengityspysähdyksen jälkeen.

Elvytyksen yhteydessä hapensaannista huolehditaan kasvomaskilla tai hengitysteihin asetetulla intubaatio-putkella ja hengityspalkeella. Sydän pyritään käynnistämään uudelleen rintakehää painelemalla tai sähköisesti defibrillaattoriksi kutsutulla laitteella ja lääkkeiden avulla.

Sydänpysähdyistä edeltää usein vaikea sairaus. Kun potilaan vointi on heikko jo ennen sydänpysähdyistä, ei elvytystoimilla useinkaan ole onnistumisen mahdollisuuksia. Niinpä sairaalassa elvytetyistä potilaista suurin osa menehtyy hoidoista huolimatta. Pitkälle edennyttä ja vaikeaa tautia sairastavien ihmisten elvytystulokset ovat erityisen huonoja.

Elvyttäminen ei ole tarkoituksenmukaista, jos potilaalla on vaikea perussairaus, kuten pitkälle edennyt maksakirroosi, sydämen vaikea vajaatoiminta, loppuvaiheen keuhkohtaumatauti, pitkälle edennyt syöpä, MS-tauti, Parkinsonin tauti, ALS, dementia ja/tai vaikea munuaissairaus.

'Ei elvytetä' - päätös eli DNR-päätös

Usein käytetty termi DNR tulee englannin kielen sanoista 'Do Not Resuscitate' ja se tarkoittaa suomeksi 'Älä elvytä'. DNR-päätös eli 'ei elvytetä' - päätös tarkoittaa siis sitä, että elvytystoimia ei aloiteta, mikäli potilaan hengitys tai sydämen toiminta lakkaa. 'Ei elvytetä' - päätös koskee ainoastaan mahdollisia elvytystilanteita.

'Ei elvytetä' - päätös voidaan tarvittaessa perua ja sitä tulee arvioida uudestaan potilaan terveydentilan muuttuessa.

'Ei elvytetä' - päätös ei tarkoita minkään muun, potilasta hyödyttävän hoidon lopettamista.

Miksi 'ei elvytetä' - päätös (DNR) tehdään?

Päätös perustuu arvioon, jonka mukaan potilaan perussairaudet ovat niin vaikeita, että hänen tilansa ei todennäköisesti palautuisi elvyttämisen jälkeen. Lääkäri ottaa päätöstä tehdessään huomioon potilaan perussairauksien ennusteen ja tiedot potilaan elimistön jäljellä olevista voimavaroista. Lääkärin tehtävä on suojella potilasta tarpeettomalta

haitalta, jota elvyttäminen tässä tilanteessa on.

Päätös ei vaikuta potilaan muuhun hoitoon, jota jatketaan kuten aikaisemminkin. DNR-päätös ei ole hoitosuunnitelma, vaan ainoastaan yksi osa sitä. DNR-päätös voi perustua myös potilaan hoitotahtoon, jolloin se voidaan tehdä jo sairauden varhaisemmassa vaiheessa potilaan kanssa keskustellen.

Kenen kanssa 'ei elvytetä'- päätöksestä keskustellaan?

Lääkäri keskustelee 'ei elvytetä'- päätöksestä ja sen tekemisestä aina ensisijaisesti potilaan itsensä kanssa. 'ei elvytetä'- päätös pyritään tekemään yhteisymmärryksessä potilaan kanssa. Potilaan läheisten kanssa 'ei elvytetä'- päätöksestä voidaan keskustella potilaan antaessa siihen luvan tai tilanteen niin vaatiessa.

Asianmukaisesti tehtyä ja lääketieteellisesti perusteltua DNR-päätöstä ei kumota potilaan tai hänen omaisensa pyynnöstä.

Hoitosuunnitelma

'Ei elvytetä'- päätöksen tekemisen jälkeen lääkäri laatii potilaalle myös selkeän hoitosuunnitelman tulevien aikojen varalle. Hoitosuunnitelma laaditaan yksilöllisesti kunkin potilaan hoidon tarpeita ja toiveita kunnioittaen. Kattavasti laadittu hoitosuunnitelma auttaa hyvän ja laadukkaan hoidon suunnitelmallisessa toteutumisessa ja jatkumisessa hoitopaikasta riippumatta. Hoitosuunnitelmaa arvioidaan ja päivitetään säännöllisesti.

'Ei elvytetä' -päätös (DNR-päätös) pähkinänkuoressa:

- 'Ei elvytetä'- päätös tarkoittaa pidättäytymistä elvytystoimista (= puhallus- ja painantaelvytys) potilaansydämen tai hengityksen pysähtyessä.
- Kaikki muu potilasta hyödyttävä ja hänen vointiaan parantava/helpottavahoito jatkuu entisellään 'ei elvytetä' - päätöksen tekemisen jälkeen (esim. antibiootit, kivunhoito jne.)
- Saattohoitopäätös sisältää aina automaattisesti 'ei elvytetä'- päätöksen.
- Toisaalta pelkkä 'ei elvytetä'- päätös (DNR) ei tarkoita samaa kuin saattohoitopäätös.

Tärkeitä puhelinnumeroita:

Alkuperäinen lähde: Siun soten palliatiivinen keskus.

Lähteet:

Kannen kuva: pixabay.com

Juha Hänninen. 2012. Saattohoito-opas.

Käypä hoito-ohjeet. 2012. Kuolevan potilaan oireiden hoito Valvira. 2014. Saattohoito.

Oppaan ovat muokanneet Emma Honkanen, Anne Mikkonen ja Henni Seilonen 3.4.2021.